

קרא, חשוב, עשה!

במזון גורמת לעליה בייצור חום הגוף, שיש להשיג תחרר ממנו. מאידך, מקשה עליית החום הקיצי על פליטת החום מהגוף. לפיכך — שתי הצעות: (א) הרכב את התפריט כך שלא יכיל הרבה מזון נות „מחממים“ (נחזור על כך ביתר פירוט בחר דש הבא); (ב) המזון העסיסי ביותר במנה, עכשיו, הסלק, יינתן בשעות החמות ביותר של היום, כלומר — בשעות הצהריים; השני בדרגת עסיסותו יוגש בבוקר, ויבש ביותר — בערב או בלילה.

3. הסלק הוא בשיא יכולו בחודשים אלה; נצל אותו בתבונה, אך לא בהפרזה. אל תאבוס יותר מ־50 ק"ג ליום; המנה האופטימאלית היא 35 ק"ג ליום. זכור שהסלק עניי בחלבון, בחומר יבש ובייחוד בתאית. את המחסור בחומר יבש ובתאית יש להשלים בשחת, ואיזון החלבון — ע"י התערובת. הסלק הוא גם דל במיוחד במי נראלים, ויש מקום לחשש שכמות המינראלים שבמזון המרוכז אינה מספיקה כדי כיסוי צרכי הבהמה. רצוי איפוא להתקין בכל חצר, בה שהה הבקר לסוגיו השונים, מיכל עם מלח רגיל ודי. סי. פי. לצריכה חופשית. על התקנת המיכ לים וצידום במלחים תיוועץ במדריך.

מזג האוויר.

בחמישה דרכים ואמצעים אפשר ללחום בהשיג פעתו הרעה של החום, והם: איזורור, יובש, קיר לוח, מי־שתייה, תספורת. איזורור. החום הנפלט מגוף הבהמה מצטבר סביבה. זרימת אוויר תקל על הבהמה להיפטר מהחום. לכן — פתח מיד את כל הפתחים במבנים: דלתות, חלונות ואשנבים. נוסף על כך, סלק את כל העצמים המעכבים נשיבת רוח אל המבנים, ולא פחות חשוב — מהמבנים והלאה, כדי לאפשר יציאת האוויר החם מהמבנה. הכוונה היא לעצים מיותרים, לערמות שאין צורך בהן, למבנים מיותרים וכו'. במבנים רבים בהם שוכן הבקר ישנם קירות מיותרים, ויש להרסם. תשומת לב מיוחדת תוקדש לפתחים העליונים במבנים, כי האוויר החם מצטבר למעלה.

הקרמה.

חודשים אלה הינם הקריטיים ביותר שבחודשי שנה. שני שינויים חלים בהם: (א) עונת הירק החורפי מסתיימת; (ב) מזג האוויר הופך קיצי וחם. תמורות אלה גוררות אחריהן פחיתה בתנובה ובתוספת משקל הגוף; יש לאחוז בכל האמצעים כדי למנוע ירידה זו.

החזנה.

1. עם גמר עונת המספוא החורפי — התלתן. השיבולת־שועל והמרעה הטבעי — חלה ירידה ניכרת בכמות החלבון הנעכל שבמספוא וכן בטיבו של החלבון. כדי למנוע את הפגיעה בתנור בה ובגדילה, יש להגדיל את מתכונת החלבון במזון המרוכז, תוך התחשבות בטיבו. משקים המרכיבים את תערובת המ"מ בבית — יוסיפו לה מזונות עשירי־חלבון, כגון: כוספות, קמח אס־פסת וכדומה. המשקים שאבסו את פרותיהם תצי רובת דלת־חלבון (של עגלים) מהמכונים המר־זויים, יחליפו אותה בתערובת עשירת חלבון של פרות.

תקפיד שהשינויים המוצעים ייעשו בהדרגה, כי שינויים פתאומיים, בתפריט המזון הגס כבתפ־ריט המזון המרוכז, גורמים לפחיתה בתנובה ובגדילה.

2. גם בתכולת התאית שונה הירק הקיצי מהחורפי; כך למשל, יחידת מזון אחת של תלתן מכילה 375 גר' תאית, ולעומתה יח"מ אחת של רודס קצור — 600 גר'. עליה בכמות התאית

אדם לא יוכל לעזור לך אם לא תקפיד על אמצעי מניעה שיגרתיים אלה!

הערה: המחבר הוא רופא ווטרינארי והמר לצותיו המופיעות כאן, הינן תוצאה של מחקר מקיף על המאסטיטיס, שהוא ניהל באוניברסיטה הממשלתית של קולוראדו.

תומצת מ„הוארדס דיירימן“, דצמבר 1963

ע"י אליעזר ישראלי

(מדריך לבקר)

ספר בלום

שמור על הכלל: מים טריים, נקיים וקרירים בכל עת מגבירים את התנובה ומיטיבים עם הגדילה של בני-הבקר.

תספורת. תספורת הפרוזה מקילה על הבהמה להשתחרר מחום הגוף. בניסויים שהוזכרו לעיל טיפלו גם בנושא זה, והשפעתה הטובה של התספורת התבלטה עד מאוד. מאמץ העבודה כדאי בהחלט, הביצוע הוא קל והתוצאות — חיוביות. סדר תספורת לכל הבהמות כבר עכשיו! מִסְפֹּר כִּלְדִים נוספים, שכדאי לשים לב אליהם:

1. קרינת השמש בחום היום על הבקר פוגעת במידה ניכרת בכושר הייצור;
2. מקום מוצל ללא זרימת אוויר חופשית אין בו תועלת;
3. הבקר מעדיף זרימת אוויר אף בשמש הלוהטת על פני מקום מוצל אך מחניק;
4. התאם את תפריט המזון והארוחות למזג האוויר בכללותו ולתנודות במשך היממה;
5. הקל על בהמותיך את אכף החום, ויחזירו לך תמורה כפולה ומכופלת;
6. כל ליטר חלב, או כל גרם של תוספת משקל שתפסיד עכשיו, קשה יהיה להחזירם בעונת הקיץ הקשה.

שונות.

בקיץ מתגברת סכנת התחלואה בקדחת. באין קרציות אין גם קדחת. הקפד על ריסוסים בתכשירים המתאימים לפי הוראות הייצור ותקבע תכיפותם לפי הוראות הרופא. זכור: הכרחית הרטבת העור, ולא רק של השערות, לשם השמדת וביעור הקרציות. רסס כל בהמה מבוגרת ב־3 ליטר תמיסה מהולה, כדי שתגיע לתוצאות חיוביות. אחרי ניקוי החצרות כדאי לפזר „אגרוֹר־סייד 7” לאורך הקירות בעיקר וליד העמודים והשוקתות. חיים שור.

יובש. לחות אוויר גבוהה — השפעתה השרי לילית אינה נופלת מזו של החום. הפרשות הני שימה של הבקר, רפד רטוב, דליפות ברזים ושוק־תות — מגבירים את לחות האוויר הטבעית. מנע את השפעתם השלילית של גורמים אלה על ידי איזור נאות, הקפדה על מרבץ יבש, ותיקון כל הברזים והשוקתות.

אחת הדרכים להגברת היובש והאיזור בסכ־מה, שנוסתה בהצלחה במספר משקים, היא — פתיחה חלקית של הגג (מאמר על כך יפורסם בקרוב). תוצאות חיוביות נוספות של פעולה זו הן: (א) השמש „מטיילת” במשך היממה על כל שטח המרבץ ומייבשת אותו, דבר המביא עמו חיטון ניכר ברפד; (ב) קרני השמש החדרים לתוך המבנה, משפרים בהרבה את המצב הסאניטארי. על ביצוע פתיחת הגג תיוועץ במדריך.

קילוח. כושר ההזעה של הבקר שלנו הוא, כידוע, מועט — עוזר לו ע"י קילוח במים להקל את סיבלות החום. רצוי שהמים יהיו קרירים, וחשוב במיוחד שהבהמות המורטבות תמצאנה במקום מאוורר היטב, וזאת משתי סיבות: (א) הקירור יעיל יותר רב) קילוח במקום סגור מגביר את לחות האוויר ושכרו יוצא בהפסדו. ניסויים שנערכו ויפורסמו בקרוב יצביעו גם על שעות היום המתאימות ביותר לביצוע הקילוח. מִי־שתייה. הקפד על כך שהבהמות תוכלנה לשותות מים כרצונן, פירוש הדבר — חתי שריר צות וכמה שרוצות. זה מחייב סידור שוקתות במספר מתאים, החזקתן במצב תקין ומיקומן הנכון. לא פחות חשובה הטמפרטורה של המים. מים קרירים בקיץ משפיעים לטובה על הגבת החלב ועל הגדילה. שים לב לכך שצינורות המים לא יהיו גלויים לשמש.

כל משק שיתכנן תיקונים בשוקתות או התקנתן במבנים חדשים, שישתדל לבצע זאת לפי העקרון של כלים שלובים.

אפשר לערן את הבשר בסמוך לשחיטת הבהמה

תהליך חדש מאפשר לסוחר הבשר לעדן את בשר כל חלקי הגוף בטרם תישחט הבהמה. מזריקים חלבון צמחי בלתי מזיק לתוך הדם של הבהמה והוא מוזרם לכל חלקי הגוף. לאחר השחיטה, כשהבשר מתבשל, מופעל החלבון ומעדן את הבשר. סוחר הבשר מקווים שרבעי הגוף הקדמיים, שהינם ברגיל פחותים באיכותם, יידרשו בעתיד ע"י הצרכנים בדומה לרבעים האחוריים, שהם עדינים יותר מטבעם.